

UDENRIGSMINISTERIET

EUROPAUDVALGET

Alm. del - bilag 246 (offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekr.

20. november 2002

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Økonomi- og Erhvervsministeriets notat vedrørende Kommissionens forslag til ny gruppefritagelsesforordning for visse kategorier af aftaler m.v. på forsikringsområdet.

NOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Økonomi- og
Erhvervsministeriet

20. november 2002

Kommissionens forslag til ny gruppefritagelsesforordning for visse kategorier af aftaler m.v. på forsikringsområdet

Resumé

Kommissionen har fremlagt et forslag til ny gruppefritagelsesforordning for visse kategorier af aftaler m.v. på forsikringsområdet. Forslaget skal erstatte den gældende gruppefritagelsesforordning på området for forsikringsvirksomhed, som udløber den 31. marts 2003.

Forslaget er bl.a. baseret på Kommissionens erfaringer med den gældende forordning samt resultatet af en række høringsrunder vedrørende en beretning fra Kommissionen om disse erfaringer.

I forslaget ønsker Kommissionen både at sikre en effektiv beskyttelse af konkurrencen og give virksomhederne en tilstrækkelig retssikkerhed, samtidig med at den administrative kontrol og lovgivningsrammerne forenkles. Samtidig anlægges der en økonomisk baseret vinkel på forsikringsaftaler, hvor det i en række tilfælde er aftalernes virkninger på det relevante marked, som vurderes.

Forslaget vil som den gældende gruppefritagelsesforordning være direkte gældende for konkurrencebegrænsende aftaler, som kan påvirke samhandlen mellem medlemslandene.

Vedrørende nationale konkurrencespørgsmål her i landet er det i bekendtgørelse nr. 1004 af 16. december 1997 fastsat, at den gældende forordning finder anvendelse på aftaler omfattet af konkurrencelovens § 6. Bekendtgørelsen udløber samtidig med forordningen. Når Kommissionens forslag vedtages i sin endelige form, vil der derfor skulle udstedes en bekendtgørelse til erstatning af bekendtgørelse nr. 1004 af 16. december 1997.

1. Baggrund og indhold

Efter Traktatens artikel 81, stk. 1, er konkurrencebegrænsende aftaler mellem virksomheder m.v., som kan påvirke samhandlen mellem medlemsstaterne, uden videre forbudt. Kommissionen kan dog i henhold til Traktatens artikel 81, stk. 3, fritage konkurrencebegrænsende aftaler fra forbudet i Traktatens art. 81, stk. 1, hvis de bl.a. har en gavnlig virkning

på den økonomiske og tekniske udvikling, og forbrugerne opnår en rimelig andel af disse fordele.

Kommissionen har vurderet, at dette er tilfældet for visse former for samarbejde på forsikringsområdet og har derfor udstedt forordning (EØF) nr. 3932/92 af 21. december 1992 om anvendelse af Traktatens artikel 85, stk. 3 (nu artikel 81, stk. 3) på visse kategorier af aftaler, vedtagelser og samordnet praksis på forsikringsområdet.

Forordningen, der udløber den 31. marts 2003, har hjemmel i Rådets forordning (EØF) nr. 1534/91 (om anvendelse af traktatens artikel 81, stk. 3, på visse kategorier af aftaler, vedtagelser og samordnet praksis på forsikringsområdet), som giver Kommissionen beføjelse til at udstede såkaldte gruppefritagelsesforordninger for visse former for samarbejde mellem forsikringsselskaber.

I det foreliggende forslag til ny gruppefritagelsesforordning ønsker Kommissionen både at sikre en effektiv beskyttelse af konkurrencen og give virksomhederne en tilstrækkelig retssikkerhed, samtidig med at den administrative kontrol og lovgivningsrammerne forenkles. Forslaget er bl.a. baseret på Kommissionens erfaringer med den gældende forordning. Disse er beskrevet i Kommissionens beretning af 12. maj 1999 til Rådet og Europa-Parlamentet om gennemførelsen af forordning 3932/92 (KOM(1999) 192 endelig udg.). Herudover indgår resultaterne af en række høringsrunder angående denne beretning.

Kommissionen har offentliggjort forslaget på sin hjemmeside efter høring af Det Rådgivende Udvalg for Kartel- og Monopolspørgsmål. Fristen for bemærkninger udløb den 30. september 2002. Efter endnu et møde i Det Rådgivende Udvalg i november 2002 vil Kommissionen kunne vedtage forslaget – efter planen i januar 2003. Den nye regulering skal træde i kraft den 1. april 2003 med en gyldighedsperiode på 10 år. Der er fastsat en overgangsperiode på seks måneder.

Det foreliggende forslag har som den gældende regulering hjemmel i Rådets forordning (EØF) nr. 1534/91, som giver Kommissionen beføjelse til at udstede en gruppefritagelse for følgende former for samarbejde mellem forsikringsselskaber:

- *Opstilling af fælles tariffer for risikopræmier baseret på kollektive statistikker eller på skadeshyppighed (præmieberegning):* Samarbejde om sådanne tariffer giver det enkelte forsikringsselskab et bedre kendskab til en række risici, således at selskabet lettere kan foretage en risikovurdering af den enkelte forsikringstagers forhold og herved beregne forsikringspræmien.
- *Opstilling af fælles vejledende standardpolicebetingelser:* Herved forbedres forbrugernes muligheder for at sammenligne de enkelte forsikringer.

- *Fælles dækning for visse former for risici (forsikringspools)*, hvor flere forsikringsselskaber går sammen om at dække en given risiko. Samarbejdet er alene fritaget efter gruppefritagelsen, hvis de deltagende selskabers samlede markedsandele for det givne forsikringsprodukt ikke overstiger en vis øvre grænse.
- *Afprøvning og godkendelse af sikkerhedsudstyr*: Her har en sammenlutning af selskaber mulighed for – i stedet for at fastsætte tekniske specifikationer vedrørende afprøvning af sikkerhedsudstyr m.v. i hvert enkelt selskab – at opstille en række fælles specifikationer. Herved kan forsikringsselskaberne bedre evaluere de risici, de dækker og mere præcist beregne de præmier, de skal opkræve. Samarbejdet kan ligeledes motivere producenter af sikkerhedsudstyr til at forbedre produkterne og dermed minimere de forsikrede risici. Dette er i princippet til fordel for forsikringstagerne, som således kan købe sikkerhedsudstyr af bedre kvalitet, hvilket nedsætter risikoen og forsikringspræmien.
- *Afvikling af krav*: Herved menes aftaler, som sætter en forsikringstager i stand til at henvende sig direkte til sit forsikringsselskab for at få udbetalt sin erstatning uden at skulle vente på afgørelsen af en eventuel tvist om ansvar. Fordelen ved en sådan aftale kunne være en hurtigere afvikling af sagsbehandlingen i forbindelse med skaden. Hertil kommer aftaler om den indbyrdes fordeling af erstatningsomkostninger mellem forsikringsselskaberne. En sådan aftale ville bl.a. sætte forsikringsselskaberne i stand til at nedbringe deres forvaltningsomkostninger.
- *Udarbejdelse af fortegnelser over og oplysninger om skærpede risici*: Et eksempel herpå kunne være oplysninger inden for motorkøretøjsforsikring, som kan give en overordnet viden om f.eks. ”dårlige” chauffører eller antallet af stjålne køretøjer.

Ifølge Kommissionen bør fordelene ved gruppefritagelsen være begrænset til de aftaler, der med tilstrækkelig sikkerhed kan antages at opfylde betingelserne i Traktatens artikel 81, stk. 3. Opfylder en aftale ikke de generelle betingelser i en gruppefritagelse, er det dog ikke uden videre ensbetydende med, at en sådan aftale ikke kan anvendes. Aftalen skal blot vurderes individuelt efter artikel 81, stk. 3.

Kommissionen har således i den gældende forordning og tilsvarende i forslaget undladt at regulere områderne ”afvikling af krav” og ”udarbejdelse af fortegnelser over og oplysninger om skærpede risici”. Kommissionen har begrundet dette med manglende erfaringer fra behandling af enkeltsager.

Forslaget anlægger en økonomisk baseret vinkel på forsikringsaftaler. Det giver den fordel, at det i en række tilfælde er aftalernes virkninger på det relevante marked, der skal vurderes. Endvidere fastlægges det i forslaget, hvilke begrænsninger sådanne aftaler ikke må indeholde. Dette skal ses i modsætning til den gældende forordning, som i stedet opregner hvilke af-

talebestemmelser, der positivt er tilladt. Herudover er tærskelværdierne for markedsandelene hos selskaber, der deltager i et samarbejde om fælles dækning af visse former for risici (forsikringspools), forhøjet.

Følgende elementer fra forslaget skal nævnes:

Præmieberegning: Det præciseres, at gruppefritagelsen alene kan anvendes på samarbejde mellem forsikringsselskaber om udveksling af statistikker og fælles beregning af vejledende nettopræmier, hvis statistikkerne grupperes i "de snævest mulige kategorier, der kan give et meningsfuldt statistisk udsnit". Alle forsikringsselskaber - også selskaber, som ikke deltager i samarbejdet - skal fremover have adgang til vejledende beregninger om nettopræmier på rimelige og ikke-diskriminerende betingelser. Ifølge Kommissionen vil det lette adgangen til markedet for andre forsikringsselskaber - især små.

Standardpolicebetingelser: Ifølge Kommissionen bør forslaget fremover alene gælde for standardpolicebetingelser, der aftales i tilknytning til fælles beregning af nettopræmier. Standardpolicebetingelser uden tilknytning til beregning af nettopræmier vil herefter - i det omfang de overhovedet udgør en konkurrencebegrænsning - skulle vurderes individuelt efter Traktatens artikel 81, stk. 3. Kommissionen har begrundet denne stramning med, at den gældende regulering, der tillader "rene" standardpolicebetingelser, har indebåret en væsentlig større standardisering af forsikringsprodukter, end hvad der er acceptabelt.

Forsikringspools: For forsikringsselskaber, som samarbejder om forsikring af særlige risici, forhøjes de tærskelværdier, som de deltagende selskabers markedsandele for et givent forsikringsprodukt ikke må overstige, for at de er omfattet af gruppefritagelsen. Efter forslaget må virksomheder, der samarbejder om forsikring eller fælles genforsikring (coassurance eller co-reassurance), fremover have en markedsandel på 20 % (tidl. 10 %) hhv. 25 % (tidl. 15 %). Herudover er det som en nyskabelse fastsat, at samarbejde til dækning af nye risici, opnår en generel fritagelse i 3 år uanset selskabernes markedsandel. Endelig hæves den maksimale frist for udtræden af et sådant samarbejde fra seks måneder til et år. Fritagelsen kan inddrages, hvis der opstår risiko for markedsopdeling.

Sikkerhedsudstyr: Fremover er nationale aftaler truffet i forsikringssammenslutninger om fastsættelse af tekniske specifikationer eller godkendelsesprocedurer for sikkerhedsudstyr kun omfattet af gruppefritagelsen, hvis de anerkender enhver tilsvarende aftale truffet i forsikringssammenslutninger i andre lande som ligeværdig. Endvidere finder gruppefritagelsen ikke anvendelse fremover, hvis der på europæisk plan findes ligeværdige tekniske specifikationer, regler eller procedurer m.v. Forslaget er af Kommissionen begrundet med, at nationale aftaler uden en sådan betingelse udgør en hindring for varenes frie bevægelighed. Kommissionen håber hermed at skabe et fælles indre marked for sikkerhedsudstyr.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet har den 19. maj 2000 (PE A5 – 0104/00) kommenteret Kommissionens beretning af 12. maj 1999 indeholdende Kommissionens erfaringer med den gældende forordning og Kommissionens overvejelser vedrørende den fremtidige regulering. Parlamentet er i den forbindelse fremkommet med en række betragtninger af både generel og konkret karakter, som i et vist omfang er imødekommet i Kommissionens forslag (bl.a. udvidelsen af gruppefritagelsens anvendelsesområde vedrørende forsikringspools, og tiltagene inden for sikkerhedsudstyr med skærpede krav om anerkendelse af andre sammenslutningers tekniske specifikationer m.v.). Omvendt er Parlamentets opfordring til at regulere ”afvikling af krav” i den fremtidige gruppefritagelse ikke imødekommet.

3. Nærheds- og proportionalitets princippet

Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Forordning 3932/92 er direkte gældende for konkurrencebegrænsende aftaler, som kan påvirke samhandelen mellem medlemslandene.

Det er i bekendtgørelse nr. 1004 af 16. december 1997 om gruppefritagelse for visse kategorier af aftaler m.v. på forsikringsområdet fastsat, at forordning 3932/92 med få undtagelser af sproglig karakter finder anvendelse på aftaler omfattet af konkurrencelovens § 6. Bekendtgørelsen er gældende indtil den 31. marts 2003 og udløber dermed samtidig med forordningen.

5. Høring

Kommissionens forslag har været i høring hos EF-specialudvalget for konkurrenceregler samt Finanstilsynet, FDM, Dansk Standard og Miljøstyrelsen. Ved høringsfristens udløb var følgende bemærkninger modtaget:

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Forbrugerrådet og Landbrugsrådet kan overordnet tilslutte sig Kommissionens forslag.

Advokatrådet finder ikke, at forslaget giver anledning til retssikkerhedsmæssige betænkeligheder, men påpeger dog, at en række nærmere angivne formuleringer kan give anledning til fortolkningstvivel og usikkerhed om forordningens anvendelse for de omfattede virksomheder. Endvidere finder rådet det unødigt vidtgående, hvis en fritagelse for en forsikringspool kan inddrages alene under henvisning til risikoen for markedsopdeling.

Forsikring og Pension fremhæver, at teksten i gruppefritagelsen bør fremstå som klar og forståelig, så virksomhederne opnår den retssikkerhed, som forordningen tilstræber. Forsikring og Pension ønsker i den forbindelse en række forhold bekræftet hos Kommissionen for så vidt angår anvendelsen af forslaget på forsikringsprognoser og sikkerhedsudstyr.

Herudover finder Forsikring og Pension, at det også fremover bør være muligt at anvende standardpolicebetingelser uden et krav om tilknytning til fælles beregning af nettopræmier m.v. Endvidere bør det overvejes, om en tre-årig undtagelse for samarbejde om dækning af nye risici er tilstrækkelig, mens det anses som positivt, at varslet for udtræden af et gensidigt samarbejde forlænges fra seks måneder til et år. Endelig fremhæves det, at gruppefritagelsens generelle overgangsperiode på seks måneder er for kort.

Dansk Handel & Service og Realkreditrådet har ingen bemærkninger til Kommissionens forslag.

6. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Når forslaget vedtages i sin endelige form, skal der – såfremt man som hidtil vælger at gøre forordningen anvendelig på aftaler her i landet, som ikke påvirker samhandelen mellem medlemslandene - udstedes en ny bekendtgørelse svarende til bekendtgørelse nr. 1004 af 16. december 1997, som udløber den 31. marts 2003.

Forslaget skønnes ikke at have statsfinansielle konsekvenser.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Regeringen har i sin seneste redegørelse for konkurrenceforholdene her i landet peget på, at der på markedet for forsikringsvirksomhed er visse konkurrencemæssige forhold, som ikke fungerer tilfredsstillende. En økonomisk baseret fremgangsmåde, som den der anvendes på visse områder i forslaget, hvor der lægges vægt på aftalernes virkning på det relevante marked, vurderes derfor som et velegnet instrument i forsøget på at fremme en fri og effektiv konkurrence til gavn for den økonomiske udvikling og forbrugerne.

8. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Europaudvalget.